

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 órá 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 órá 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A magyar ipar ellen.

Arad, augusztus 6.

A legnemesebb intencziók, a legnagyobb szabású koncepcziók is, ha kivitelre kerülnek, gyakran ellenkezőjét eredményezik annak, a mit nagylelkű tervezőjük álmodott, úgy hogy ha az illető előre tudja, bizonyára kétszer is meggondolja magát, mielőtt humanus ujtásait megvalósítja.

E tétel igazsága annyira talál a mi boldogult Baross-unkra és a vasárnapi munkaszünet felől alkotott törvényeire, hogy az olvasó már előre is sejthette, hogy épen erre vonatkozólag állítottam föl. Nem akarjuk pedig ennek a törvénynek apró árnyoldalait, s nem egyenlő mértékkel mérő méltánytalan intézkedéseit bírálat alá venni, s kiemelni, hogy míg a szellem napszámosainak, a tisztviselőségnek egyáltalán nem lett engedélyezve munkaszünet, addig egyes osztályokra azok akarata ellen, sőt nagy kárukra egyenesen ráerőszakoltatott a szünetelés, úgy hogy p. o. a szatócának vasárnap egy garas árnyit sem szabad elárusítania, vagy egy borbélynak a városba rándult falusit délután megborotválnia.

A vasárnapi munkaszünet más árnyoldalaira akarunk itt utalni, midőn azt állítjuk róla, hogy épen az ellenkezője éretett el általa, mint a mi célzottatott. A boldog emlékezetű vasminiszter azt álmodta, hogy a vasárnapi munkaszünet által a munkásnak az ő fizikai és intellektuális erejében rejlő tökéjét kiméli, hogy lehetővé teszi neki a hét egy napját csak-

ládjának és saját magának, lelke művelésének szentelnie, hogy a munkás-izgalmak okait egygyel kevesbiti és ezen osztályt a róla atyailag gondoskodó magyar államhoz közelebb hozza. Ezen szép intencziók, fájdalom, csak igen kis részben érettek el, míg ellenben a műveltségnek még aránylag igenis alantas fokán levő, tudatlan és indulataira nézve fegyelmeztelen nagy többsége a mi munkásainknak, a vasárnapi munkaszünetet murizással tölti, melyben nemcsak hogy munkaképességének tökéjét nem kiméli, hanem egész heti keresményét is elveri, lelkének művelése helyett mind jobban elvadul s hozzátartozóinak kenyér helyett szitkokat s ütlegetek visz haza heti keresményéből.

A legellentétebb eredmény azonban azon várakozásokat illetőleg tapasztalható, hogy munkásaink az állam atyáskodó intézkedéseiről táplált hálás érzelmeiknél fogva békésebb, rendszeretűbb polgárokká és jobb hazafiakká lesznek. E helyett azt látjuk, hogy a vasárnapnak a zajos szórakozások által kitöltött idején túl maradt részét munkásaink most mind rendszeresebben üztött politikai mozgalmakra, mind sűrűbben tartott ugynevezett munkás-összejövetelekre, gyűlésekre fordítják, melyekben a külföldről kapott jelszavakhoz képest képtelen követelődzéseik keresztülvitelét sürgetik.

E munkás-gyűléseknél nemcsak az a felöltő, hogy idegen származású kolompók által vannak indítva és sugalmazva, hanem különösen azon körülmény érdemel kiváló figyelmet, hogy az ezen gyűlések által napirendre került izgatások

épen most mind tervszerűbben és sűrűbben nyilvánulnak.

Nem szükségesetük valami különös jóstehetség hozzá, hogy rájőjjünk, miként itt oly idegen befolyások érvényesülnek, melyek kívül állanak a munkások körén és semmi sem áll olyan távol tőlük, mint épen a munkások, speczialiter a magyar munkások érdekeit védeni és ápolni. Ezen érdekkörök pedig, melyek befolyását a hazai munkásaink körében folyton emelkedő mozgalmaknál tapasztaljuk, identikusak azokkal, melyek a magyar ipar fejlődésétől rettegnek és annak versenyképességét munkás-viszonyaink mesterséges elmérgesítésével igyekeznek megbénítani.

Mert hiszen kézzel fogható dolog, hogy az esetben, ha a magyar munkás, a ki kevesebb képzett és ugyanazon idő alatt kevesebbet produkál, mint az angol vagy francia, ugyanazon 8 órai munkaidőre szorítkoznék, mint amit amazok követelnek, továbbá, hogyha a magyar munkás, ki nálunk olcsóbban él és biztonságban kap munkát, ugyanazt a magas munkabért kapná, a mit külföldi bajtársai követelnek, akkor a fejlődésben levő magyar ipar egyszerűen megbuknék, mert versenyképességének életföltételétől, az olcsóbb munkabér előnyétől fosztatnék meg, midőn termelési költsége a külföldinél is magasabbra emelkednék az által, hogy az egyenlővé tett munkaidőben a gyengébb magyar munkástól kevesebb egyenértéket kapna ugyanazon munkabér fejében.

Az osztrák verseny tisztességtelen támadó harcának aknamunkája viseli bé-

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Királynénk a hegyek közt.

A magyar publicista gárda egyik legkitűnőbb tagjának, Balogh Pálnak tollából vesszük — a Budapesti hírlap nyomán — az alábbi cikket, mely a mi felséges asszonyunkról, Erzsébet királynőről oly annyira jellemző esetet ír le.

A felséges asszony nem ül mintának se művész, se író számára. Általán nem szereti, ha figyelik, vagy vele nyilvánosan foglalkoznak.

Evek mulnak a nélkül, hogy a közönség Erzsébet királynőről egyebet olvashatna a hírlapokban, mint tartózkodási helyének és jótékony kegyadományainak nyilvántartását hivatalos adatok alapján. Mert a magyar sajtó munkásai lovagias kötelességüknek ismerik, hogy ő felsége óhajtatását tiszteletben tartás, mely — bár ki nem mondott, csak sejtethető óhajtatás — ezért nem kevésbé kötelező.

Most mégis megszegem a tilalmat, melyet sok éven át megtartottam, mert van egy közölni való adatom, a mihez magyar sajtó hódolati konvencziója ellenére is joga van olvasóimnak.

Egy hónapja Gasteinban időztem, pár éven át kedvenz tartózkodó helyén a felséges asszonynak. Ott lakott az Ache völgyén uralkodó fenékhegy oldalában, fenyvesek közt, a Helenenburg egyszerű termeiben. Annak

terrászaról nézte gyakran a völgy széles pázeitszönyegét, az Ache ezüst kigyóvonalait, a böksteini glecserek villogását, a fenyőerdők zöldjét, a felhők járását, hallgatta a zuhatagok tompa moraját, a távol harangszót, pástortilinkót olykor órákon át. Onnét látták a fürdővendégek őt magyar leányával, egyik palotahölgygyel vagy olykor kíséret nélkül is nagyobb sétatúra keln. Bejárta pár hét alatt az egész környéket, minden ösvényét, renga-tét, pástortanyáját, mindenütt a nagy természet nagy szépségeitől vonzatra, egy festői kilátás, a táj szokatlan világítása, fények színe, tája vagy zordon ellentétei kedvéért. Azok a felhők, hegyek, erdők és hómezők sokat tudának a kirándulásról beszélni, mert a felséges asszony ilyenkor kihallgatást csak nekik adott.

Hat éve, hogy szerencsés véletlen szembe hozott vele egy ily erdei uton, a Helenenburg közelében. Egyedül jött, magába merült arccal, imbolygó léptekkel s mint a kitávozott zavarban, oly szemmel pillantott felém, mikor a haraszt zörgéséről észre vett. Feltétlenül tiszteletben akartam tartani inkognitóját, azért nem köszöntöttem. Jutalmam az volt, hogy a felséges asszony megállt, csipkés feketé napernyőjére támaszkodva, az erdőnyílásnak fordult és percekig elnézegette az alantas völgyre, a távol hegyek klorit-koronáin szivárványzó fénycsíkokat, a mint az alkony haladtával lassan enyésznek el...

Ez évben árván maradt a Helenenburg és a felséges asszonyról csak néhány pástortorcsalád beszélt a turistáknak, emelgetve szépséges szemét, jóságos szavát, melyet imádatlalt csodáltak meg, mikor barangolásai közben egy pohár tejre s pár szives szóra náluk a környéken betért koronkint.

Nem tudom már nevét a becsületes tehennegadának, kinek födele alatt július 10-én kirándulásközben megpihentem a Gamsgarkogel csúcsától másfél órányira, 5000 méter magasan a tenger színe fölött. Az ember nem volt otthon: aratni járt. Felsője szolgált ki reggelivel engem s két társamat: Boros Beni orsz. képviselőt, meg Novák dr. ungvári főorvost. Két csöpp lányka áhítatos nagy szemekkel nézte a padkán, míg mi a lágytojással rántottával és tejsűrűvel elkészülünk. Testvérbátyjuk, egy pufók kamasz, az ereszt alatt majszolt kenyeret s nem volt az a rábeszélés, mi onnan hozzánk kéregette volna figyelmét. Az öreg asszony annál beszédesebb volt, a kiadós reggelin kívül szóval is jól tartott bennünket.

Ő mondta el, hogy tavaly ilyenkor nagy szerencse érte: a felséges asszony két palotahölgygyel s egy udvari tanácsossal az ő fedele alá szállt meg egy éjszakán. A napkeltét akarta élvezni a csúcson és szürkületkor már utnak indult, gazdagon megjutalmazva a tehén családot a rögtönzött udvari szállításért.

Kényelmetlen, sötét, dohos tanya lehetett

lyegét különösen a pár nap előtt is Budapestén megtartott *foglalkozás nélküli munkások gyűlése* határozataiban. Milyen képtelen paradoxon, milyen érthetetlen ellentmondás rejlik már abban a tényben magában, hogy *foglalkozás nélküli* munkások előre is megszabják, hogy 8 órán túl naponként és az eddigi árak mellett nem hajlandók dolgozni. A józan ész logikája szerint a foglalkozás nélküli munkásoknak *munkát* kell keresniök és követelniök, nem pedig *béremelést* és *kevesebb munkaidőt*. Bizony akik így cselekszenek, azok nem foglalkozás nélküli munkások, hanem foglalkozásuk szerinti *munkakerülők*, akik a magyar ipar ellenségeinek zsoldjában a magyarországi munkáviszonyok szándékos megrontására szegődtek el.

Es hogy *épen most* mozgolódnak a mi foglalkozás nélküli derek munkásaink a fent jelzett irányban, megint csak újabb igazolása az idegen verseny aknamunkájának; mert a küszöbön levő millenáris vállalkozások sokszorosan fokozódott követelésekkel fognak a honi ipar elé állani s a legtermészetesebb és biztosabb alkalmul szolgálni ezen ipar újabb és nagyobb szabásu föllendüléséhez. Ezt akarják a mi szomszéd országbeli versenytársaink minden áron megakadályozni munkáviszonyaink megzavarásával, s nagyon idején s helyénvaló lesz, ha kereskedelemügyi kormányunk az ezredéves ünnepély munkálatainak előkészítési programjába azt is felveszi, miként kellessék az idegen zsoldba szegődött professzionátus naplopókat, kik magukat komikus módon *foglalkozás nélküli munkásvezéreknek* nevezik, gyanus mesterségük üzésében végképen megakadályozni.

BELFÖLD.

A román kérdésről.

A „Pol. Corr.”-nak egyik alkalmi budapesti levelezője, tekintettel a román kérdéssel szülő újabb magyarázatokra, azt jegyzi meg, hogy a kormány erre vonatkozó szándékai Hieronymi belügyminiszter kolozsi beszédében olyan világos kifejezést nyertek, hogy minden további kommentár fölösleges. A miniszter kilátásba helyezte, hogy a választási cenzust egyenlővé fogják tenni Erdélyben és Magyarországon, de ehhez megjegyzendő, hogy

a jelenlegi választási törvény hiányai nem csupán a románokat károsítják. Az erre vonatkozó panasz nem tekinthető tehát speciális román gravamen-nek. Sokkal erősebben sújtja ez az Alföld tisztán magyar lakosságát. A választói jognak alapul szolgáló földbirtok az Alföldön olyan nagy értéket képvisel, hogy a cenzus ott valósággal kétszer és háromszor olyan nagyra van kiszabva, mint sok nemzeti-séglakta vidéken. Az a panasz, hogy románokat háttérbe szorítják a közhivatalok betöltésénél, teljesen indoktalan. Az erdélyi közigazgatási állapotok sem érdemlik meg azt a rosszaló kritikát, melyben az agitátorok részesítik. A közigazgatási szolgálat ott számos kitűnő erő fölött rendelkezik, a mely tökéletesen föladatának magálatán áll. A mi a mostani közigazgatás elvi gyöngéit illeti, melyek leginkább az állami befolyás csekélyebb érvényesülésében nyilvánulnak, a közigazgatási reform feladata lesz, hogy a modern állami közigazgatás alapelveit érvényre juttassa, úgy, hogy az autonóm elem is érvényesüljön.

A miniszterelnök beszámolója.

— Eredeti tudósítás. —

Nagybánya, augusztus 6.

A belpolitika nyári csöndjének vége szakadt a tegnapi nappal. Wekerle miniszterelnök szatmári és nagybányai útja s mindkét helyen tartott beszédei országos események, melyek a közvéleménynek bőséges és érdemes anyagot nyújtanak a velük való foglalkozásra az őszi politikai szezon megnyitáig.

A szatmári és nagybányai ut diadalutja volt a miniszterelnöknek, s a legelfogultabb, legvadabb ellenzéki szellem sem tagadhatja el azt a mérhetlen különbséget, mely a jászberényi és a nagybányai enunziációk s azoknak hatása közt mutatkozik.

A szatmári és a nagybányai fogadtatás híven visszatükrözi az ország hangulatát az iránt az államférfi iránt, a ki bátor és szerencsés kézzel vállalkozott a regenerálás munkájára azokon a tereken, melyekre előtte alig mert államférfi lépni. Az a józan politikai érzék, mely a magyar fajnak egyik legkíváltságos tulajdonsága, nyilatkozik meg az ellenében, mely a jászberényi és a nagybányai enunziációk hatása közt van.

A miniszterelnök beszédeinek magja van s főleg jelentősége, úgy a lezajlott politikai küzdelmek elbírálására, mint a jövő politikai

kának megértésére nézve. Foglalkoznunk kell s foglalkozni fogunk is behatóan e nyilatkozatokkal. Ezuttal beérjük annak a konstataciójával, hogy a szatmári és nagybányai utazás elsőrendű politikai esemény, mely egyrészt hatalmas zárköve egy diadalmas kampagnának, másrészt pedig irányjelzője annak a büszke jövőnek, mely elé éles szemmel, szilárd kézzel és tantorithatlan eréllyel kormányozza államhajónkat Wekerle Sándor.

Szatmár városa már napok óta készült Wekerle miniszterelnök fogadására.

Egy rendező-bizottság alakult, mely falragaszokon hívta fel a lakosságot, hogy a város diszpolgárát a lelkesedésnek avval a melegével üdvözölje körében, a melylyel diszpolgárai sorába iktatta.

A város gazdag lobogódísz öltött, különösen a vasutról a városházára vezető utcák, valamint a főter voltak rendkívül díszesen ékesítve.

A város utcáin már kora reggel nagy közönség hullámozott, mely sürű csoportban vonult ki a vasúthoz. A vasutnál nagy embertömeg gyűlt össze.

A perronon gyülekeztek a polgármester vezetése alatt város tisztikara, a képviselőtestület és az egyes hivatalok főnökei, valamint a város és megye számos előkelősége.

Ott voltak Ujfalu s y főispán, Domahidy nyug. főispán, Szuchányi Ferencz képviselő, Srsik pápai praelatus, Kádár kanonok, Fandrits apátkanonok, Eiben főgymnáziumi igazgató, Szőke honvédőrnagy és még többen, köztük igen sok előkelő hölgy.

Hat óra 23 perczkor robogott be a pályaudvarba a miniszterelnököt és fiát Sándort hozó rendes személyvonat. Mikor a miniszterelnök magas alakja az utolsó kocsi ablakánál láthatóvá vált, egetverő éljenzés tört ki.

A miniszterelnök kíséretében érkezett: Graenzenstein miniszteri tanácsos, Popovics osztálytanácsos, Gelléri fogalmazó, Gajári, Szaplóczay és Farnady országgyűlési képviselők, továbbá a Budapesti miniszterelnök elébe utazott városi küldöttség.

A vármegyei tisztikar és számos megyei törvényhatósági bizottsági tag, valamint Nagy-Károly város küldöttsége Nagy-Károlyban csatlakoztak a kísérethez.

A vasutnál a miniszterelnököt Ujfalu s y Sándor főispán üdvözölte szép beszéddel, melyre Wekerle meleg szavakkal válaszolt.

A miniszterelnök délelőtt a vármegyei küldöttségét fogadta, melyet Nagy László alispán vezetett Wekerle szívélyesen beszélgetett a küldöttség tagjaival, majd a szomszéd nagy-

biz' ez. Az egész fából van összeróva; a konyhán nyitott kemence füstölög, a lakószobák picinyek, alacsonyok, kissé szurkosak is. De a felséges asszony csöppet se kényes, otthon és jól érzi magát csekély igényeivel s nagy jószágával mindenütt.

Láttuk a kamarát, mely hálószobája s a butordarabot, mely ágya volt... Az öreg paraszt asszony büszkén magyarázta el, hogy virrasztott ő egész éjjel a rekeszes ajtó előtt az urával, imádkozva, hogy ő felsége álmát se halandó, se havasi szellem meg ne zavarja. Aztán előkereste a kaliba vendégkönyvét, melybe a turisták a nevüket írják: ott van — ugymond — a felséges asszony keze-irása is.

Pietással forgattuk a megviselt lapokat, míg ráakadtunk a keresett dátumra. Mind a hárman egyszerre kiáltottunk fel a meglepetéstől, mikor a felséges hölgy plajbászsszal irt jellemzetes vonásaival egy német és egy magyar sort olvastunk el a turisták névrovatában, nem is külön lapon, hanem a hogy a sorrend következett. Ott áll világosan; Elisabeth Kaiserin von Oesterreich és utána új bekezdéssel: Erzsébet Magyar Királyné. Majd a két palota-hölgy s az udvari tiszt német aláírása és a gasteini vezető jegyzete következik.

Novák dr. védőbortéket ragasztott a kézirat fölé papírból, hogy annál tovább megóva maradjon és lepauszolta a felséges asszony betűit híven. Boros Béni pedig engem bizott

meg, hogy a másolatot, melyet Gasteinban igen avatott és illetékes szem hitelesített, méltó kommentárral hozzam a sajtóban nyilvánosságra.

Ez megtörtént, csak a kommentárt megelőzőm, mert minden magyarázat méltatlan kísérelése volna az oly királyi intenczióknak, melyen ő felsége aláírásában megnyilatkozik. Csak annyit mondok s vele be is fejezem e cikkelyt, hogy becsüljük meg mi magyarok, de nagyon, ezt a mi nagy és mély szellemű királynénkat, a ki a messzeségben, az elvonultságban, a vadon természet ölében, az alpesek társaságában, költői lelke legtitkosabb gerjedelmei közepett, a végtelennel érintkezve is gondolkodik és így megbecsül.

BALOGH PÁL.

Az utolsó Haros.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárcája. —

Írta: Kesztyű Mihály.

II.

Másnap délelőtt találkozott Haros báró a kaszinóban Sztáray Pállal. Haros mindjárt beszélgetni kezdett.

— Te, mond csak, miféle emberek ezek a Rákássyék, amint láttam tegnap, te ott ismerős vagy?

Sztáray felpattantotta ezüst cigaretta-tartóját, Haros elé tartotta s miután mindketten füstöltek már, válaszolt.

— Bocsáss meg, hogy mielőtt kérdésedre direkt válaszolnék, előbb pár egyéni refleksiót tegyek.

— Kérlek.

— Hát tudod, engem szörnyen meglepett, hogy te Rákássyékna! megjelentél. Bár Rákássy Ferencz szalonja elég magas intelligenciával bír, hanem amint téged eddig ismerlek, te azok közé tartozol, kiknél a „bárótól kezdődik az ur” féle elvet vallják. Magam is nemes ember vagyok, büszkeség is van bennem, hanem azért demokratikus vérem örömet hajt azon emberek közé, kiket ott feltaláltál. Aztán érzelem is van bennem, benned pedig olyasfélért alig találtam. Pedig tegnap ugyancsak erős idealizmussal dolgoztál a kis Rákássy Ilma körül, azt hallottam már is fülig szerelmes beléd.

— Na.

— Ezeket csodálkoztam, most már válaszolhatok. Az öreg Rákássy a munka és becsületesség embere, hibák nincsenek benne, ha csak azt a gyengéjét nem vesszük annak, hogy rajong a rangért. Egy kilencz águ korona képes felizgatni őt. A lányok pedig, nem is tudom hamarjában, hogyan jellemezsem őket. Képzeld magadnak egy nagy csomó idealizmust ártatlan szűz lelkű lényekben és megkapod a Rákássy lányokat. Többet nem is mondhatok.

— Köszönöm. Hát Margit speciálisan milyen?

— Margit? Margit?

terembe ment, hol a város az 5 tiszteletére fényes villásreggelit rendezett.

Ott B ő s z ő r m é n y i Károly polgármester mondta az első felköszöntőt Wekerle Sándorra, melyre a miniszterelnök hosszan válaszolt, igérve, hogy Szathmár városának felvirágztatásáért minden lehető el fog követni.

Bankett után a miniszterelnök hosszasan beszélgetett, megszólítva a jelenlevők leg többjét, majd féltízor a nagy piacra egybegyűlt nagyszámú közönség riadó éljenzése között kihajtatott az állomáshoz és számos megyei és városi vendég kíséretében különvont Nagy-Bányára utazott.

A nagybányáig vezető ut valószínű diadalmenet volt, melyben a rokonszenvennyilvánítások bensősége vetekedett az ünnepiességek külső diszével, melylyel az átutazó miniszterelnököt minden állomáson fogadta a lakosság, melynek soraiban nagy számmal jelent meg mindenütt a románság is.

Nagybányán a fogadtatás felülmulat ünnepélyességben és bensőségben mindazt, amit a miniszterelnök különösen választókerületének minden állomásán ismételve tapasztalhatott.

Már messziről tarackklövések hirdették a vonat közelségét, a mely egy személyben Magyarország miniszterelnökét, a bányászati és kohászati kongresszus védnökét és minde nek fölött a kerületnek szeretett képviselőjét hozta a városba. Midőn a vonat a gyönyörűen földszitett pályaudvarba robogott a cigány- és a bányász-zenekar Rákóczy indulóját is tülharsógó éljenzés hangzott föl, melynek csilapultával a kocsijábol kilépő miniszterelnököt Turman Olivér polgármester üdvözölte.

A miniszterelnök megjelent a bányász-kongresszuson is, hol ismételt óvászciók tárgya volt.

Délután hat órakor tartotta meg Wekerle miniszterelnök beszédét a politikai helyzetről oly érdekes körülmények közt, melyek külön főlemlítést érdemelnek. A miniszterelnök ugyanis a szabadban tartotta nagyfontosságú beszámolóját választói előtt a városliget fenyvesei alatt, egy kis emelvényen, körülötte nem csak a város, hanem a kerület népessége, s feltűnő sok hölgy is áhítattal hallgatva az államférfi nyilatkozatait. Az idő ugyan fenyegető volt, mert egész délután esett s este is nagyon borult volt, de mégis ide tartottak, mert csak itt lehetett jelen olyan óriási közönség.

Wekerle Sándor miniszterelnököt G e r g e l y lelkész kérte fel a beszámoló elmondására. A beszámoló maga szónoki műremek, oly fontos politikai nyilatkozatokat tartalmaz, aminőkre régidő óta emlékezünk. Kiterjeszkedik az utolsó két év alatt történetekre a legapróbb részletekig, s hatalmas érvekkel bizonyítja a liberális kormány elveinek helyességét, megdönthetetlen stílusát.

Lassan vontatva mondta kétszer is a nevet Sztáray, mintegy élvezve a bűvös szót. Szemei pár pillanatra megmeredni látszottak, aztán mintha önmagának mondaná, halkán, tagolva ejtő ki:

— Margit, az egy angyal...

Haros intett a szolgának, ki sietve hozta elő felöltőjét, — aztán kezét nyújtott Sztáraynak.

— Isten veled Pál.

— Szervusz.

Haros lassu léptekkel ment ki a teremből, Sztáray pedig nem bírva tartóztatni magát, kitört a szó belőle.

— Világos, szereti Margitot. Óh, ha Margit elvakulna a ciimtől. Eh, ha Margit is megszereti ez embert, akkor ha szívem összezúdik is, de beléfojtom szavát.

Haros ekkor már messze járt fogatán, olyan álmódosásképe vett erőt rajta. Fülébe szongott még Sztáray pár szava: Margit, az egy angyal, aztán a kis Ilma aranyos szöke hajás fejcskéje röppent eléje. Epen Rákássyék előtt haladt a kocsi, megállította a kocsit és bement a kapun. Mikor a lépcső első fokára lépett, még nem tudta mit is akar hát ő voltaképen itt?

Hanem mikor az utolsó fokról az előszobába lépett, már tisztában volt önmagával. A kis Ilmának fog udvarolni és elveszi az angyalt. Az inas kitárta a szalon ajtaját és Haros báró mosolylyal ajkán belépett.

(Folytatása következik.)

Többek közt így szól, midőn az egyházpolitikai fejtegeti:

„Neveltségnek tartom azért úgy odaálítani a kérdést, mintha a kormány vagy egy párt csak saját hatalma érdekében, saját életének megnyújtása végett vetette volna fel a kérdéseket. (Igaz! Ugy van!) Feleletem erre csak az, hogy azok, a kik nem nagy elvek valóságát, hanem a politikai életben valami matuzsálemi szereplést tűznek ki életcéljukul, azok óvakodnak olyan kérdéseket felvetni, melyekkel sokkal könnyebb megbukni, mint azokat diadalra juttatni. De ha ezt nem teszi, ha vállalkozik egy kormány, mely a bukásra is kész, elveit érvényre juttatni, akkor nem lehet e kérdéseket, melyekért ismételtén bukni is kész, úgy feltüntetni, mintha azokat saját hatalmának meghosszabbítása végett vetette volna fel. (Élénk tetszés és éljenzés.) Neveltségnek tartom azon vádaskodásokat is, hogy mi csak azért, hogy ezeket az eszméket, elveket diadalra juttassuk, nem tudom micsoda nemzeti vagy közjogi követelésekről mondottunk la. (Halljuk! Halljuk!) A nemzeti és közjogi követelések tekintetében egészen határozott és körvonalozott álláspontunk és határozott politikai szereplésünk kezdete óta.

Ilyen ma is minden módosítás nélkül, Ezt a határozottan körvonalozott álláspontot, melyet a mi viszonyaink közt nemcsak elégségesnek, hanem szükségesnek is tartunk, változtatlanul fenn fogjuk tartani és érvényesíteni és azt semmi másnemű kérdésekkel kapcsolatba hozni nem engedjük. (Zajos helyeslés.) De t. uraim, nemcsak neveltségnek, de egyuttal felületességnek is kell jeleznem e helyütt azt a vádat is, minthogyha ezen egyházpolitikai kérdéseknek felvetése idézte volna elő azokat az egyenlenségeket és szomorú jelenségeket, melyeket az utóbbi időkben egész visszasságukban tapasztaltunk; mintha az elkeresztelési rendelet lenne oka minden bajnak. (Halljuk! Halljuk!) Ugyan ki van közöttünk, ki azt hiszi, hogy ha az elkeresztelési rendelet, amelynek célja utóbb is az volt, hogy palliative oldja meg a kérdéseket, hatályon kívül helyezett volna, már magukba véve megszűntek volna az egyenlenségek. (Tetszés.) Hisz ez összetévesztése az oknak az okozattal. (Zajos helyeslés.) Azok az egyenlenségek, azok a bajok, amelyek ezen kérdések megoldásának szükségességét előidézték, amelyek egyenesen sürgőssé tették ezen kérdések megoldását, azok fennállottak volna az egyházpolitikai kérdések felvetése előtt és nélkül is; csak a követkekezés az lett volna, hogy ha idejében nem orvosoljuk a bajt, oly gyógyíthatatlan sebek üttettek volna a nemzet testén, melyeket csak nagyobb áldozatok és bajok árán tudunk volna csak palliative is hosszas küzdelem után orvosolni. (Zajos helyeslés.)

De engedjék meg t. uraim, hogy most a multról szólva, miután azt a legjellegzetesebb politikai kérdést, mely a közelmúltat uralta, ismerttettem, áttérjek a jövőnek kérdéseire. (Halljuk! Halljuk!) Az egyházpolitikai javaslatok formázerint befejezetteknek még nem tekinthetők ugyan, mert a házassági jogról szóló törvényjavaslat kivételével a többiek a főrendiház által elfogadva még nincsenek. Bennem azonban banerősa remény és bizalom, hogy a közvélemény hatalmas megnyilatkozása után a főrendiház elfogja fogadni a hátralevő javaslatokat is és megfognak szünni azok az igazságok is, melyek helyenként még azon javaslatoknak veszélyességét tulajdonítva, azok törvényerőre emelésének meghiusítását czélozzák, a hol e kérdések szabályozása és megoldása elkerülhetetlenül szükséges volt.

A nemzetiségi kérdést is felvetette, s arról egy helyen így szól:

A nemzetiségi kérdés egyidejű keltére nézve magának a nemzeti kérdésnek felvetésével, a mely nemzeti kérdés, mint egy általános politikai probléma, a múlt század utolsó negyedében kezdett felszínre kerülni és a mely visszahatásában mi nálunk is nyilvánult, eleinte mérsékelten, majd szélesebb körben az egész jelen század folyamán és a mely nézetem szerint egy állandóbb politikai eszme, de a melyet fontosságra nézve talán

a közel jövőben más társadalmi, gazdasági és szociális jellegű kérdések megfognak fosztani elsőrendű eminens jelentőségétől. (Általános helyeslés és éljenzés.) De ez, t. uraim, nem tarthat vissza bennünket attól, hogy ezzel a kérdéssel alaposan foglalkozzunk, mert új kérdésekre korábbi kérdések szabályozása nélkül át nem térhetünk. (Élénk helyeslés.) A sors egy nemzet irányában sem gyakorolja azt a kivételes kegyet, hogy uralkodó eszmék egyik vagy másik kérdésének megoldásától megkímélné. annak bajait töle elhárítaná, hanem csakis a kérdések rendszeres egymástutánban való megoldása után térhetünk át sikerrel a később fölmerülő kérdések helyes és valódi megoldására. (Zajos helyeslés.)

Tisztelt uraim! Találkozunk egy más kinövésével is, t. i. azokkal a tulzásokkal, melyekkel minket a művelt európa, a nagy emberiség előtt vádolnak, hogy mi egy inhumánus, egy erőszakos, megsemmisítő politikát akarunk itt követni. (Egy hang: Nem igaz!)

Nem azért említem fel ebben a körben ezeket a kérdéseket, mintha az iránt lenne kétségem, hogy itt találkoznék egy komoly ember, ki azokat igazaknak tartsa, (Szünni nem akaró lelkes éljenzés), hanem felemlítem azért, hogy épen itten, a hol közvetlenül a helyszínen szerezheth mindenki magának meggyőződést a valódi helyzetről, hogy itten konstátáljam, nem önöknek, uraim, hanem kifelé ezen vádakra valótlanságát és tarthatatlanságát. (Hosszas éljenzés.) Erőszakos magyarosítással vádolnak bennünket, Uraim! nekem, mint államférfiúnak, miután precise kell felállítanom ezt az elvet, hogy miben áll nálunk a magyarosítás kérdése? (Halljuk! Halljuk!) A magyarosítás kérdése a bban áll, hogy az állam hivatalos nyelvét mindenki részére hozzáférhetővé kívánjuk tenni (zajos éljenzés) és ezen törvényes intézkedéseinkkel szemben semminemű erőszakos meghiusításait ezen hozzáférhetővé tételnek, vagy pedig az izgatást az ellen nem is fogjuk megengedhetni. (Élénk éljenzés.)

Mi eddig épen a köznyugalom megóvása és a terrorizmus korlátozása szempontjából tettünk oly intézkedéseket, melyek talán igen szigorúknak látszanak, de melyeket megtennünk a köznyugalom érdekében mellőzhetlen volt. (Élénk tetszés.) Így pl. a szebeni nemzetiségi kommunet, mely alapszabályok nélkül működött, melynek tevékenysége külföldi üsszeköttetésekre és irányult, fölsozlattuk, (élénk helyeslés) mi egyes gyűléseknek tartását meg nem engedjük és jövőre sem fogjuk megengedni, mert azt az elvet valjuk és tartjuk fön, hogy a gyülekezési és egyleti jog a magyar állampolgároknak jótéteménye, egyik közzabadsági intézménye, de ezt a gyülekezési és egyleti jogot úgy gyakorolni, hogy az nem magyar állampolgárok részére is itt az ország területén hozzáférhetővé tétessék, nem lehet, az ilyen gyülekezéseket meg nem engedhetjük. (Élénk helyeslés) sőt a szükséghez képest korlátozó és tiltó intézkedéseket fogunk a tekintetben is tenni, hogy egyesek a külföldtől segítséget oly bajok ellen, a melyeket ha vélik, hogy léteznek, itt benn köteleességünk orvosolni, ne kérhessenek. (Élénk helyeslés.)

Wekerle beszédét a bányász-kérdés fejtegetésével zárta be. Szavai után percekig tartó, tomboló éljenzés tört ki, mely szünni nem akart.

A beszámoló beszéd után fényes tűzijáték volt. Azután a miniszterelnök Turman polgármesterhez ment vacsorára.

Városi közügyek.

Folytatólagos sorrendje

az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1894. évi augusztus hó 8-ik napján d. u. 5 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaboknak.

35. A vértanuszobor-bizottság jegyzőkönyve, a szobor kerítése iránt kiírandó pályázatról.

36. Arad szab. kir. város ipariskolai bizottságának jelentése az 1893/4-ik tanévről.

Kiadta:
INSTITORIS KÁLMÁN,
főjegyző.

KÜLFÖLD.

Kína és Japán háborúja.

A bécsi japán ügyvivő kormányja megbízásból hivatalosan tudatta a külügyminiszteriummal, hogy Japán és Kína közt fönforgott viszály következtében, amelyet nem sikerült kiegyenlíteni, a két ország közt kitört a háború.

Sanghaiból azt a más oldalról még nem erősített hírt közlik, hogy a japánok elfoglalt három kínai hadihajót. Sanghaiban övintézkedéseket tettek a rend fontartására. Az európai önkéntesek utasításokat kaptak arra az esetre, ha gyújtogatások fordulnak elő, vagy zendülés törne ki. A japán kolónia mérsékletre inti honfitársait. A kínai és japán alsóbbrendű nép közt kisebb verekedések voltak.

A szoborbizottság ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Arad, augusztus 6.

A vértanu-szobor bizottsága tegnap délelőtt ülésezett Salacz Gyula kir. tanácsos polgármester elnöke alatt. Az ülésen, melynek jegyzője Institóris Kálmán volt, igen számosan jelentek meg.

Első tárgy volt a polgármester jelentése a vértanuszobor történetét magában foglaló füzetek elárúsítását illetőleg. E füzetet Szölösi Károly írta meg, igen oszinosan, leírva a szobor eszméjének keletkezéséről a leleplezésig felszínre került eseményeket, melyek az ügygyel kapcsolatosak.

Mindazáltal a füzetből alig tíz példány kelt el a leleplezés óta. Erre vonatkozólag Boros Vida indítványára azt határozták, hogy a füzeteket az október hatodikai gyász-ünnepély színhelyén árusítsák, azonkívül deponálnak egynehányat a szabadságharczi ereklyemúzeumban, a látogatók számára.

A vértanuszobor rácszatának kérdésében is döntött a bizottság. A közgyűlés — tudomás szerint — azt határozta, hogy a rácszat elkészítésére nyílt pályázatot nyissanak, habár a Stoll Béla mintája meg is nyerte a bizottság tagjainak tetszését.

A pályázati határidőt a tegnapi ülés f. évi október hó 15-ére tűzte ki, úgy hogy az első legjobb pályaművet 150 forinttal, a másodikat 100, a harmadikat 50 forinttal jutalmazza, de a bizottság fenntartja magának a jogot, hogy a pályanyertes művek közül tetszés szerint választ-hasson.

Végül Stoll Béla, az általa elkészített mintarácsért 50 forint kárpótlást szavazott meg.

IDŐJÁRÁS.

Legnyomás: reggel 7 órakor 764.8 milliméter, délután 2 órakor 763.1 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 18.8, délután 2 órakor C° + 28.7. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor K. 2, délután 2 órakor K. 4. Felhézet: reggel derült, délután többnyire derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 2 milliméter.

Feketehegyi levél.

— Saját tudósítónktól. —

— augusztus 5.

Feketehegyen nincs Anna-bál, mint más fűrdőkön. Itt 1868. óta Tompa ünnepélyeket rendeznek évenként s úgy látszik, folyvást fokozódó érdeklődéssel, s mindig bizonyos magaslatos csúsz megvalósítása lebeg a fűrdőközönség előtt; oly magaslatos csúsz, mint a Tompa-stella me inspirált. A fölvidéken a Tompa-kultuszának nemzeti jellege van, a mit talán némelyek kicsinylenek, talán észre sem vesznek, de azért az a magaslatos csúsz mindig hódít s folyvást előbbre tör.

Igy történt ez az idén is. A közelékvő Merény német- s tót ajku lakosságának jelentékeny része s aztán távolabbi vidékeiről is nemcsak az intelligens úri osztályból, de az ugynevezett nép gyermekei közül is többen jelentek meg az idei feketehegyi Tompa-ünnepélyre. Az idő kedvezett. Egy pár jótámi felhő kacsérkodott ugyan a szög fenyvesszel, de a nap sugarai mégis győzelmeskedtek s az ünnepély derült időben vette kezdetét.

A Tompa-szoborhoz zárandokolt a vendégsereg s a mikor a fűrdőház harangja megkondult: a Rákóczy induló mellett vonult fel a közönség. A szobor előtti rácszat gazdagon fel volt díszítve koszorúkkal. Feltűnő szép volt az aradi nők kosztorúja, a mit Lilma ann Ottóné az aradi nők élén vitt föl.

Aztán fehérsejtem szalaggal díszített koszorút ajándékozott László urnó. E koszorú a márvány-szobor vállán ékeskedett. Majd a Rákóczy-induló után megzendült cigányzene kísérete mellett a Szózat. Gyönyörűség volt, látni, hogy esta Szózatot még a merényi németajku iskolás fiúk is lelkesedve énekeltek.

Ezt követőleg olvasta föl emlékbeszédét Gyula y Béla dr. elnök, — kit a fűrdő közönsége Könyves Tóth Kálmán lemondása folytán egyhangú bizalmával tisztelt meg, — kiemelvén, hogy itt a vidéken is mily nagyfontosságú mozzanat a halott költő élő s éltető emlékezete. Ezután Tóth Aurél olvasta föl hangulatteljes és lendületes ódáját. Majd Könyves Tóth Kálmán rövid bevezetés után rendes szokás szerint felolvasta Tompának Feketehegyről írott egyetlen még eddig seholsem közölt levelét, melyet nekie Szász Károly ajándékozott. Aztán rövid zárbeszédet tartott s a himnusz énekelte az összes fűrdő közönség.

Ez ünnepély impozáns volta felől csak annak lehet fogalma, a ki annak valamikor tanúja volt. Nem olyan köznapi ünnepély ez, melynek emléke másnap a múlté. Ez ünnepély mindig a jövőé. Terjeszti a magyarság eszméjét és hódít elmét és szívét a magyar állameszmének. Pozitíót foglal el ott a végvidéken s varázserejét nem veszíti el. A mint a következők tanúsítja is. Az ünnepély után következett esti 7 órakor a hangverseny.

De minő hangverseny.

Beillett volna ez akármily városba is. A műsort Charlet Förster hírneves zongora virtuóz nyitotta meg. A magyar származású a magyarszívű művészünk Párisban is föltűnt a hangversenyeken, ott a felsőbb zongora iskolát tanítja s művészeket vezet. Olyan hangokat csalt ki az ő művészi genije s technikája a zongora-billentyűkből, minőket eddig nem hallott az, aki Lisztet s Zichyt nem hallotta. Rákóczy rapso-diája Lisztől lelkesült tapsra ragadta a fűrdő közönséget.

Magyar dalokat énekelt Klöckner n. urhölgy Budapestről. Aztán műkedvelők adták elő Berczik „Közügyek” című egyfelvonásos vígjátékát. Hogy a műkedvelői előadás sikerült: az érdem koszorúja dr. Gróf Vilmos budapesti tisz. bírói illeti. A Tolnay kisasszonyok, Oláh István, Báthory, Darányi János, Haberer, az Aradról itt időző műkedvelők igazi routinnal játszottak, kivívta mindegyik a teljes elismerést. S az eredmény? a kiadásokat leszámítva mintegy 80 forint, mely összeg jutalmul fog adni azon szegény tanítónknak, kik a magyar nyelv tanításában a legtöbb sikert mutatnak föl. Ezenkívül a fűrdő közönsége 200 frt alapítványt tesz oly szegény iskolás fiúk javára, kik a magyar nyelvből legsikeresebb előmenetelt tanúsítanak. Dr. Hajnóczy Szepesmegye tanfelügyelője köszönet levelet is intézett már az elnökséghez. Jövő évben, ha Isten éltet, hasonló nemes célt tűz ki maga elé. Feketehegyen tehát nemcsak mulatunk, de igyekezünk jót tenni: nemzeti érdekében. Az előadás utáni közvacsorán egymást követik a felköszöntések.

Záradékul megemlítem még, hogy dr. Gyula y Béla, a két derék athléta fia, Aladár és Elemér a társalgó teremben tegnap a műkerékpározást mutatták be. Valóban nem nagyitok, ha azt állítom, hogy a közönséget elragadtatták művészi mutatványaikkal. Bemutatták az érdemjeles ifjak a kerékpározás titkait. De értettek is ehhez, hiszen a két ifju Budapesten s a vidéken is feltűnt ügyességével. — Így mulatunk mi Feketehegyen s azt érezzük, hogy a kies fekvésű fűrdő társas élete másutt alig érhető el. Csaknem minden bucsú így válik el innen megösmert barátaitól: viszonzásra a jövő évben Feketehegyen!

IDŐJÓSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Augusztus 7. —

Szárak. — Meleg.

HIREK.

Augusztus 7. Kedd. Bón. kath. naptár: Kajtán. — Protestáns naptár: Kajtán. — Görög-keleti naptár (július 26.): Hermolaus. — A nap két 4 óra 33 perceskor, áugusztus 7 óra 5 perceskor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—4 óráig. Bón. met. díjtalan.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van szerdán az szombaton 9—4-ig és pénteken 1—12-ig. Helyiség: Polgári iskola. Földszint.

Augusztus 8. Városi közgyűlés, délután 5 órakor.

— Személyi hírek. Dr. Kiss Dávid és családja néhány hétre Reichenhallba utazott. — Dániel László megyei főpénztárnok a nagyváradi Félix-fűrdőre utazott. — Kornay Károly kir. közjegyző szabadságidejét letöltvén, Marienbadból hazatért és irodájának vezetését átvette.

— A vashid részletes tervel. Budapestről távirják, hogy az arad-uj-aradi állami vashid részletes tervei, valamint a tisztviselői telep beosztása csaknem egészen elkészült. A tervek elkészítésén Lovas Sándor műszaki tanácsos dolgozik szorgalmasan. A vashid kiépítéséhez az eddigi megállapodások szerint a jövő évben fognak. Wekerle miniszterelnök egy olyan vashidat akar építtetni Aradnak, mely évszázadokra szóljon. A hid terveire s a tisztviselői telep beosztásának részletes ismertetésére még visszatérünk.

— Gyász Vilmos főherczegért. Katonai tisztok, kamarások, belső titkos tanácsnokok és asztalnokok gyászt Vilmos főherczegért udvari rendelet tizenhat napra szabta. — A gyász már augusztus 2-án vette kezdetét és tart augusztus 16-ig bezárólag. Tábornokok, törzstisztek és főtisztek az előirt tizenhat napon keresztül bal karjukon gyászfátyolt tartoznak viselni. Belső titkos tanácsosok, kamarások és asztalnokok az első nyolcz napon gyászfátyolt viselnek bal karjukon, a katonák gyászkardot, a második nyolcz napon a katonák gyászkard helyett aranyozott kardot tartoznak viselni.

— Közigazgatási bizottsági ülések. A mai nap a megyei és városi közigazgatásé. A megyei közigazgatási bizottság délelőtt 9 órakor, a városi pedig délután 4 órakor tartja a szokott helyiségben üléseit.

— A járásbíróság új helyiségei. Említettük annak idején lapunkban, hogy az aradi kir. járásbíróság november 1-től kezdve a Petőfi-utca sarkán levő Weidenfeld-házba helyezte át összes hivatali helyiségeit. A ház tulajdonos a járásbíróság új fészket annyira átalakította, hogy az ma egyike a legosinosabb épületeknek.

— A gazdasági tanácsnok egészsége. A rad város nagy képzettségű gazdasági tanácsnoka, Párecs István egészsége helyreállítása céljából tudvalevőleg Karlsbadba utazott. A tanácsnok egészségi állapotában — mint örömmel értesítünk — ott időzése óta örvendős javulás állott be. Reméljük, hogy a viszontlátás alkalmával teljes egészségben fogjuk üdvözölni a tanácsost.

— Gabona a katonaság részére. A cs. és kir. 7. hadtest intendánsága nagyobb mennyiségű gabnát vásárolt be a katonaság részére a raktárakban való elhelyezés végett. Így Temesvárott, Szegeden, Nagyváradon és Aradon fog elhelyezni a raktárakban gabonát és pedig Aradon a várbeli raktárak számára a jövő évben 2900 métermázsa rozsot fog beszerezni, míg a Kis-szentmihályi raktárak számára az idén 1800 métermázsa, a jövő évben pedig 2200 méter mázsa zabot fog beszerezni.

— Új magyar-román tolmács. A nagyváradi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy Veres János nagyváradi kir. törvényszéki bíró, rendszeresített harmadik román tolmácsi állásra kinevezetett, a szabályszerű esküt letette s e minőségében működését már megkezdte.

— Milyen lesz az augusztus. A csillagászat százados tapasztalatok és saját megfigyelések alapján a következő számításokat vészik: 1775-től 1894-ig a július hónap 26-szor normális vagy csak valamivel volt melegebb a rendesnél. A rákövetkező augusztus 16-szor nagyon meleg volt; 26-ból 12 esetben igen hűvös július előzte meg. Aztán csak hatszor volt meleg az augusztus. Végül 8 esetben 12 körül meleg volt a tavasz, mint az idén. E 8 esztendőben csak háromszor volt meleg az

augusztus. A folyó év eddigi időjárásához leginkább hasonlított az 1831-iki és 1862-iki. Mindkét esztendőben kissé hűvös volt az augusztus. Ehhez járul még, hogy július második felében jelentékeny ingadozások mutatkoztak az időjárásban. Ezek után feltehető, hogy augusztus hava az idén egészben véve normális lesz, inkább kissé meleg és jelentékeny időjárási ingadozásokat fog feltüntetni.

— **Zarándoklás a csodarabbi sírjához.** Augusztus elsején azokatlanul élénk volt Sátorajja-Ujhely város forgalma. Ezer és ezer idegen alakot lehetett látni már a kora reggeli órákban, a kik mindannyian a város végén elterülő — zsidó temető felé ballagtak. Az idegenek javarésze Galicziából és Máramarosmegyéből való volt s ez idén is, mint minden év augusztus elsején, kegyelettel keresték föl a csodarabbinak, Teitelbaumnak nyugvó helyét, kinek sírjához úgy zarándokolnak az orthodox zsidók, akár az igazhívő muzulmánok a profeta sírjához. A zsidók a szentségnek, — ha lehet ezt a szót használni, — bizonyos varázsaival övezik körül Teitelbaum nevét, a kit csodás gyógyító tudománya révén, Kossuth Lajos bocsódjához is elhívtak s a ki fényes jövőt jósolt a gyermek Kossuthnak. ... A sokadalom a csodarabbi sírja körül a déli órákig eltartott, aztán elvégezve a vallási szertartást, ismét hazamentek a messze idegenből odazarándokolt zsidók.

— **Országos tornaünnep.** A hódmezővásárhelyi Torna- és Vívóegyesület augusztus 17-én országos tornaünnepet rendez, amelynek költségeihez a város hozzájárult 300 forinttal. A versenyre, mely a gyönyörű népkertben lesz, már nagyban folynak az előkészületek s eddigelé a csabai, budapesti, szegedi és szabadkai tornászok jelentették be jövetelüket s egyszersmind több pontjára a versenynek neveztek ki.

— **Esküdtétel.** Gyula város új rendőrkapitánya, br. Drehsel Gyula a szombaton tartott rendkívüli képviselői gyűlésen tette le a hivatalos esküt és elfoglalta hivatalát.

— **Az oláhok váci fogsága.** A memorandum pörnek azok az elítéltek, akik Vácra zárták le büntetésüket, elhelyezkedtek már az ideiglenes államfogházban, melyet rájuk való tekintettel a tegyháznak ugynevezett közvetítői intézetében rendeztek be. Mártsággal perazse nem dicsekedhetnek az oláhok, de nem panaszkodhatnak arról sem, hogy túlságosan jól megy a sorsuk s nem alkalmazzák rájuk szigorúan az államfogház minden rendszabályát. Az épületnek, melyben az ideiglenes államfogház van, volt egy kellemes tulajdonsága: estálól helyül szolgáló kis udvarának alacsony falán kényelmesen ki lehetett nézegetni a Dunára és a Vértess-hegységre. Kétségtelen azonban, hogy az államfogházhoz nem okvetlenül szükséges a szép kilátás; erre való tekintettel az alacsony falat felemelték másfél öllel. Minden fogoly szobájának berendezése: faszék, tábori ágy, szekrény és egy asztal, a falon pedig, ott függ állandó figyelmeztetésül egy zászlórendszer. Az elítélteket csaknem kivétel nélkül elkísérték övéik egészen Vácig s itt a fogytintézet bejáratánál bucsúztak el. Némelyek a kísérők közül napokig itt maradtak, hogy mindenről meggyőződjenek és hirt. hessenek haza. Három elítéltek a neje pedig mindaddig ott marad Vácra, míg a férjük ki nem szabadul a fogságból. A mi mártírjaik közül Suci Aurél és Pelotru Mihálynak a felesége fog Vácra tartózkodni mindaddig, míg felfűk a mártír-rabság.

— **Sztrájkmozgalmak Sopronmegyében.** A brennbérgi bányamunkások sztrájkolni készülnek. Salgótarjánból ugyanis egy munkavezető vetődött oda, a ki a bányászoknak egyet-föl-fel igérve, felbistalta őket, hogy hagyják abba a munkát s menjenek véle Salgótarjánba dolgozni. E bujtogatás következtében már tegnap tízenkét munkás minden előleget felmondás nélkül eltávozott, közülük azonban a csendőrség háromot letartóztatott. — A bá-

nyász-nép forrong, úgy, hogy általános sztrájk-tól tartanak.

— **Rabló cigányok.** Egy csapat kóbor cigány vakmerő rablást követett el tegnap — mint levelezőnk jelenti — Buttyinban, Borle a Flóra jómódú gazdánál. Csak az asszony volt otthon, tőle kértek a cigányok enni valót. Mikor nem adott nekik kedvükre valót eleget, megrohanták a szegény asszonyt, összevissza verték, betörték a száját, hogy elhallgattassák, aztán neki láttak mindennek, a mi a kamarában és a padláson volt. A mi ételneműt és ruhafélét találtak, összeszedték, aztán kerekét oldották. Nemsokára megszabdult az asszony kötelekeiből, föllármázta a szomszédokat, a kik a csendőrséget értesítették. Még a község határában fogták el az egész karavánt. A ruhaneműt megtalálták a vakmerő rablóknál, az etelfélből azonban már morzsák sem voltak náluk találhatók.

— **Az eltávolított kétféjű sas.** Az aradi gör. keleti román püspöki aula homlokzatán egy kiállhatatlan madár, a kétféjű sas rakott fészeket még a régi szomorú időkben. Mint örömmel értesülünk, Metianu János a hasznias szellemű román püspök e csunya madár eltávolításáról már gondoskodott.

— **Marosba fult.** Tudja Isten, hanyadik áldozata van már ez idén a Marosnak, mégis mindig ujabbról kell megemlékeznünk. Aradán Péter makói lakos — mint levelezőnk jelenti — pénteken este felé lovakat usztatott, aztán meg uszási tanulmányát mutatta be a száakra menő fürdőközségnek. Addig bukdácsolt a víz alá, hogy többet föl se jött. Még eddig nem fogták ki, pedig szülői még azon éjszaka pont 12 órára friss cipőt sütöttek, 7 szál égő gertyát beleszurtak s ugyanazon helyen bocsájtották vízre, a hol a szerencsétlen 20 éves fiatal ember utoljára felbukkant. Ugy látszik, a babonára még a halottak se adnak már semmit.

— **A tenger mellől.** A noderi tengeri fürdő igen élénk és látogatott. Az idegenek között sok a magyar, ezek között pedig az aradi. Ott tartózkodik Boros Beni, az aradosanádi egyesült vasutak vezérigazgatója, Szathmáry János, a vasutak felügyelője, Issekutz László dr., Parecs Gyula, aradi kórházi főorvos, ki Karlsbadból jött tegneri fürdőre, miután oda beteg fiavérét elkísérte. Boros Beni megszakított gastéini fürdőzését folytatja Nordernében.

— **Megkéselt géplakatos legény.** Gyilkossági kísérlet színhelye volt szombaton este a város egyik utcáján. Éjfél tájban, amint az egyik épületből kilépett Kohn Sándor géplakatossegéd, Selymeczy Nándor esztergyályos segéd utját álta s egy élesre készített kést az oldalába mártott. Kohn segélykiáltásaira összeszaladtak a rendőrök, akiknek sikerült Selymeczyt letartóztatni, s a főkapitányi hivatalba beki-sérni. Kohn pedig életveszélyesen megsérülve a kórházba szállították. Nyáry Béla kihágási bíró tegnap délelőtt Selymeczyt töredelmes beismerésre bírta. Ez azonban azzal védekezik, hogy önvédelmében szúrta meg a géplakatoslegényt.

— **Villámcsapások.** Késdi-Vásárhelyen a napokban nagy felhőszakadás volt s a villám Pataki rendőr lakásának fedelzetébe pott. Két aszurfát a csapótól lefelé szilánkokra zuzott s egy helyen a fedelet is felgyújtotta, azonban gyorsan eloltották. Innen a közeli kerítés sásfáján, melyet szintén üszepörkölt, a földbe szaladt. A szobában levő anya kisdobozok között a nagy légnymás és ijedség következtében az ékéről lefordult, de egyéb baj nem történt. A múlt szombati nagy vihar, mely egész Erdélyen végig vonult és nevezetesen a Nagy-Küküllő völgyében legesővel társulva, a kukoricaáron és szőlőben jelentékeny károkat okozott, az Ott jobb partján fekvő Halmagy községben is dúhángott. A villám csak amugy ozikázott és a községben három helyen is lecsapott. Szerencsére mindannyiszor csak egy-egy fát talált, melyet teljesen szét is rombolt.

— **Hol kell bélyegezni a marhát.** A földmivelésügyi miniszter körlevelében hívja fel a törvényhatóságokat, így az arad megyei törvényhatóságot is, hogy figyelmeztessék a

gazdaközönséget, miszerint a szarvasmarhát okszerűen bélyegezzék meg. Eddig rendszeren a marha csipőjén alkalmazták a bélyegzést, a miniszteri körlevél épen ez ellen agitál és azt hozza indítványba, hogy a marha ezentúl a homlokon, esetleg az álkapozán, vagy a nyakon bélyegeztessék. Az egész bélyegzési-reform különben azt ózélozza, hogy az új bélyegzéssel nem rontának annyira össze a marha bőrét, mint a régivel és ennél fogva értékesíthetőbbé válnék.

— **A síklósi takarékpénztár szennyese.** A síklósi takarékpénztár ügykezelésében nagy rendellenességeknek jöttek nyemára, a melyek esetleg az intézet fennállását is veszélyeztetik. Az igazgatóság az ügy tisztázása céljából közgyűlést tartott, az itt előterjesztett jelentések azonban cseppet sem járultak hozzá a helyzet tisztázásához s a közgyűlés nagy lármá között eredménytelenül ért véget. A hiány hírszerint, mintegy 50,000 frtra rug. Feljelentés folytán most az intézet vagyonnállása majd bíróság fog megvizsgáltatni.

— **A doktor ur jobban tudja.** Egy össze-szuzott embert vittak a rendőrök a kórházba, a ki látszólag élettelenül feküdt. Felesége kísérte a hordágyat. Az egyik orvos, a mint a beteget meg-szemléli, kimondja rá:

— Meg van halva.

A beteg felemeli a fejét és azt susogja:

— Még nem.

A felesége azonban rámondul.

— Hallgas, jobban tudja azt a doktor ur!

— **Öngyilkos akart lenni.** Hajmeresztő jelenet játszódott le szombaton éjjel a Határutczában. Hammermann Mór szobafestő hosszabb idő óta vad házasságban élt Murka Mariskával. Az elmúlt héten többször szeszszólalkoztak egymással. A mi azt eredményezte, hogy a szobafestő mindannyiszor elment dorbézolni. Így történt ez szombaton éjjel is. Mikor tisztességesen berugott, beállított egy forgópisztolyal és mintegy 24 darab golyóval felfegyverkezve a határ-utca 6. számú házába, melyben felesége bátyjának vendéglője van, s hol előbb feleségét s aztán a korcsmárost akarta a más világra expedálni. Szerencsére a forgópisztolyt kivették kezéből, még mielőtt szándékának teljesítésére elég ideje lett volna, s őt és gyilkos fegyverét a kihágási bírónak őrizet végett adták át. Tegnap délelőtt történt kihallgatásakor azt adta elő, hogy sem a feleségét, sem annak bátyját, hanem önmagát akarta a forgópisztolyal fölbölni, hogy egonoss világot elrugja magától.

— **Inkognitó megugrott.** Tegnapelőtt állott be Kotsis Ferencz, aradi iparoshoz egy kis cseléd. Akkor volt, hogy alig látszott ki a földből, de a raffinériája, az felér a Retyessáttal. Cselédkönyve nem volt. Azt mondta, hogy Uj-Aradon hagyta, s majd át megy érte. Ehis távozott gazdája lakásáról, magával csipelve egy selyemruhát, s egyéb öltözkéket. Nem is látták többet. A kis szolgáló annyira kitanult volt, hogy még nevét sem mondta meg. Körözik.

— **Belevágta a kést.** Nagy meggondolatlanságot követett el tegnap Molnár Péter és Szitts István, két aradi tanuló, midőn késsel játszott. A játék hevében nézeteltérés támadt közöttük, Molnár megütötte Szittsöt, mire az futni kezdett. Molnár, mivel utolérni nem tudta, utánadobta a kést, mely a sálaló gyermek lábába n a kadt meg. Természetesen azonnal összeesett a sebesült, kit szülei lakására szállították.

— **Vér folyt a waggengyárban.** Az aradi waggengyárban a tegnapi nap folyamán két szerencsétlenség is történt. Tóth Mihály kovácsolás közben lecsapta a két ujját egy nehéz kalapáccsal, Bachmayer Ignác és Brinzay Gábor pedig valami osekélyeseg felett összeszólalkozván lettek újabb baj okozói. Bachmayer ugyanis nem akarta, Brinzay állításait elhinni, mire ez a keze ügyébe eső tüzesszával vágta társát fejbe, hogy azt egyenesen sérülve szállították be az arad megyei kórházba.

— **Köszönetnyilvánítás.** Néhaj örv. Hirschmann Józsefnek az ikr. pöccgules volt érdemduis elnökének ravatalára szánt koszorúk megváltása fe-

jében az 18. növegyet javára adományozni sziveskedtek: Herzel Bernát ur 10 frtot, Hirschman Simon ur 10 frtot és Hirschmann Vilmos ur 10 frtot. E kegyeletos és nagylelkű adományokért hálás köszönetét fejezi ki Steinhardt Rosália alelnök.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az aradi szabómunkások folyó évi július 29-én tartott hangversenyén teljefizettek: Tóth és Sonn 2 frt, Barth Lajos 8 frt, Zemplényi Sándor 8 frt, Ráth Lajos 2 frt, Lamzer János 2 frt, Kmetykó Lajos 1 frt, Novák Gergely 1 frt, Kiss Ferencz 1 frt, Inokai Tóth Lajos 1 frt, Rosenblüh és Társa 1 frt, Georgiades József 60 kr, Szabó Mátyás 50 kr, Csala Gábor 50 kr, Szalay József, 50 kr, Klár Ferencz 50 kr, Zimmermann József 50 kr, Sati bernyi János 20 kr, N. N. 20, N. N. 20, A szives feljefizetésekért hálás köszönetet mond az aradi szabómunkások dalkörének bizottsága.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Születi védő asszony. Olár Márkuné, zöldeai lakosnő nevelő szüleinek védelmében olyan hatalmasat vágott fejszével Morár Stefan fejére, hogy az a csapás alatt lelte halálát. Ezért e halálos végű fejsze-csapásért állt Olár Markuné az aradi kir. törvényszék előtt a tegnapi végtárgyaláson. Az eset különben a következőképen történt. Olár Márku a ház előtt ült nevelő szülieivel a midőn Morár Stefan szidalmazni kezdte őket, sőt verekedni is kezdett. Az asszony, Olár Markuné annyira felűhűdött ezen, hogy kikapta férje kezéből a fejszét és Morár felé sujtott, még pedig olyan szerencsétlenül, hogy az halva rogyott össze. A törvényszék, tekintve, hogy Olár Markuné tettében önvédelmet is látott, tekintve, hogy nem volt szándéka az emberölés, enyhe ítéletet hozott és csupán 1 évi börtönre és 5 évi hivatalvesztésre ítélte Olár Markunét.

§ Részeges verekedése. Varga Imre megyes-bodzasi lakos Aradról hazafelé tartott, a mikor az országuton találkozott Pópa Juonnal és két társával. Varga kérte őket, hogy vezessék őt el a „világosi csárdá”-hoz. Pópa Juon és társai rá is állottak az elkísérésre, hanem azt kikötötték előre, hogy majd ott fizetni fog bort és pálinkát. Utközben már megitták Varga kulacs pálinkáját, a csárdában aztán addig ittak, míg mind a négyen berugtak. Varga Imre ekkor belekötött Pópa Juon két társába és egy ruddal kegyetlenül elverte őket. A tegnapi végtárgyaláson az aradi kir. törvényszék a verekedő Varga Imrét 6 havi börtönre ítélte.

TÁVIRATOK.

A Zichyek szerencsége.

Budapest, augusztus 6. (Saj. tud. táv.) Szabó Lajos, aki hosszú időn át volt az enyiczkey Zichy gróf tisztartója, meghalt és 80,000 frtot meghaladó összes vagyonát Zichy gróf családjának hagyományozta. Végrendeletében így intézkedett: „Szegény ördög voltam, midőn a gróf szolgálatába léptem, tőle szereztem egész vagyonomat, menjen tehát most vissza, ahonnan jött. Jobban is fogja megbecsülni a vagyont, mint esetleg valamelyik nevető örökös.” A grófné nagy pompával temettette el Szabót a családi sirbolt rácsozatán belül, de persze a sirbolt kivül. — Hír szerint a gróf Zichy család, mely amugy is *dusgaedag*, ezt az egész örökséget valami *nagyszerű alapítványra* szánta.

A Linder-ügy.

Budapest, aug. 6. (Saj. tud. távirata.) Lindert a tábla fölmentette. Az ügyészség család címén föllebez a kuriához, Linder vád alá helyezését kérve.

Ottó főherceg veszélyben.

Sopron, augusztus 6. (Saj. tud. táv.) Ottó főherczeggel tegnap négyes fogata

elragadt s csak nagy nehezen tudták a lovakat föltartóztatni. A főherczegnek semmi baja sem történt.

Elpusztult község.

Vizsoly, augusztus 6. (Saj. tud. táv.) Községünket mult hó 28-án nagy tűz pusztította. 14 lakóház, 18 csűr, sok melléképület és az egész itt földhalmozott gabnakészlet elpusztult.

Nagy uszóverseny.

Bécs, auguszt. 6. (Saját tud. távirata.) Ma nagy uszóverseny volt, mely a budapestiek győzelmével végződött.

A kolera.

Bécs, augusztus 6. (Saj. tud. táv.) Az utolsó két nap Galicziában a 17-ik kerületben 126 ember lett beteg és 74 halt meg. Bukovinában pedig 3. A kerületben 5 betegség és 1 haláleset fordult elő.

Elitelt család.

Berlin, auguszt. 6. (Saj. tud. távirata.) Schmidt könyvvezetőt és Zenner pinczért, kik a Kötze családtól azon ürügy alatt, hogy a hozzájuk intézett névtelen levelek íróját ismerik, 300 márkát csaltak ki, a törvényszék csalás miatt 18, illetve 6 hónapi börtönre ítélte.

A kinalak áldozata.

Páris, augusztus 6. (Saj. tud. táv.) Dutreuil de Rhins francia utazót Tibetben meggyilkolták. Franciaország pekingi ügyvivője a holttestnek és a meggyilkolt papirjainak kiadatását kérte.

Casario végnapját.

Páris, augusztus 6. (Saj. tud. távirata.) Casario anyjához írva, közli halálra ítéltetését és levelét így végzi: „Kérlek anyám, ne tarts engem gyilkosnak, mert én nagy tettet követtem el.” — A följánlott papot visszautasította, gyónni nem akar. Anyja Carnotnéhoz folyamodott, hogy szeressen fiának kegyelmet.

25 anarkista a törvényszék előtt.

Páris, augusztus 6. (Saj. tud. táv.) A törvényszék megkezdte a 25 anarkista pörét, kik közül Reclus és Georgrafus megszökött. Vádolva vannak lopás, fosztogatás, gyújtogatás és gyilkosságra való szövetkezéssel és a társadalmi rend fölforgatásával. A rendőrség széles elővigyázati intézkedéseket tett. A vádlottak közt egy svéd és hat olasz van.

Leégett kastély.

Pádua, augusztus 6. (Saj. tud. táv.) Ferencz Ferdinánd főherczeg battagliai remek kastélya teljesen leégett. A kár 150,000 forint.

A japán-kínai háború.

London, augusztus, 6. (Saj. tud. táv.) Anglia és Oroszország állítólag fölszólították japánt, hogy seregeit vonja vissza Koreából. Shanghai-Tien-Czinből távoztukkor a kínaiak a japán követet és konzult valamint kíséreteiket megtámadták, és podgyászuakat elvették.

KÖZGAZDASÁG.

Aradi heti gabnavásár.

— Saját tudósítónktól. —

Arad, augusztus 5.

A mai gabnapiacz az eső miatt gyengén volt látogatva, és annak daczára sikerült mal-

mainknak az árt 10 krajczárral leszorítani. A vételkedv kereskedőink részéről is gyenge volt. Az irányzat változatlan lanya.

Eladatott:

Buza uj 300-400 mm. 540—590 krig.
Rozs uj 100 mm. 460—470 krig.
Arpa uj 50 mm. 490—520 krig.
Tengeri 520—560 krig névleg.
Zab uj 530—560 krig. mm.
Repeze uj 730—770 krig. mm.

— Az aradi kereskedelmi és iparkamara irodájában a hivatalos órák alatt betekinthező:

A temesvári os. és kir. 7-ik hadtest felügyelőség értesítvénye 17,000 métermázsza rozs és 34,000 métermázsza zab bevásárlására vonatkozólag.

(3760 szám.)

Ugyanannak 3000 métermázsza buza, 8400 métermázsza rozs és 44,150 métermázsza zab bevásárlására vonatkozó hirdetménye.

(3803. szám.)

A m. kir. államvasutak igazgatóságának kéregetjegyek szállítására vonatkozó pályázati hirdetménye.

(3829. szám.)

Ugyanannak vízhatlan m sz és portlandi ragacsmez szállítására tárgyában kiirt pályázati hirdetménye.

(3830. szám.)

— Az aratás Pankotán — mint levelezőnk írja — be van fejezve, a cséplés javában folyik. A buza és rozs jó középtermést, az árpa jó, a zab pedig igen jó termést adott. Kukorica nagyon kevés lesz. A legelők le vannak sülvé, s így a marhának kevés az elesége.

— A vásár Pankotán. Levelezőnk írja: Tegnap napon megtartott országos vásárunk nem a legjobban elégitette ki iparosainkat. A behozatal igen nagy volt, de a vevő közönség nagyon kicsi. A marhavásárszinten nagy volt, de az alföldiugynevezett kupeczek, kik más években száz számba vették a szarvasmarhákat, egészen hiányoztak.

Szemeszlet.

— Augusztus 6. —

Mai jegyzéseink: Kézárú nagyban nyers szesz 54.50, kicsinyben 54.75 nordó nélkül per 100 liter 1/2 beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 6. d. u. 5 óra.

F	a	J	Árnyat	100 kg. ár	
				frttól	frtig
Buza bányági uj				6.25	6.55
Buza tiszavidéki				6.30	6.60
Buza pestvidéki				6.25	6.60
Buza fejérmegyei				6.25	6.60
Buza bácskai				6.35	6.65
Rozs uj, I-ső rendű				4.90	4.95
Rozs uj, II-od rendű				4.85	4.90
Arpa takarmány				5.30	5.50
Arpa égetni való				—	—
Arpa sörfőzdei				—	—
Zab				5.40	6.10
Tengeri bányági				—	—
Tengeri másnemű				5.45	5.50
Káposzta-repeze bányági				9. —	9.50
Kéles				—	—
Buza szept.-okt.				6.50	6.55
Buza márcz.-ápr.				6.89	6.90
Buza máj.-jun.				—	—
Rozs szept.-okt.				5. —	5.02
Tengeri jul.-aug.				5.58	5.55
Tengeri aug.-szept.				6. —	6.02
Tengeri októberre				—	—
Zab márcz.-ápr.				—	—
Zab szept.-okt.				5.77	5.79
Káposzta-repeze aug.-szept. 1894.				9.55	9.65

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

R. S. (Paulis.) Miért hallgat? Szives ígéretéhez képest várjuk a tárcsát, melynek megírásában, ugy látszik, nem a hegyaljai pesszós élet gátolja.

Z. Á. (Kovasszincz.) Tegnap beküldött kézírata elvezett. Kérjük, írja le azt még egyszer, küldje be újra.

E. K. (Kisjenő.) Mindenesetre, csakhogy lehetőleg röviden, Hetenként egyszer-kétszer adhatjuk.

Felölös szerkesztő: Vass Géza.

M. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Aradon.

16063/94. I. szám.

673. 3-3.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Gyulafehérvár állomásán levő pályavendéglő bérletére ezennel zárt ajánlati pályázat hirdettetik.

A bérlet 1895. évi január hó 1-vel kezdődik és tart ezen időponttól számított három éven át, vagyis 1897. évi december hó 31-ig.

A bérleti feltételek a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének I. osztályában a rendes hivatalos órákban megtekinthetők, miért is ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőnek elfogadják.

Az 50 kros bélyeggel és a borítékon »Aján-

lat a gyulafehérvári pályavendéglő bérletére» felirattal ellátott ajánlatok lepecsételve f. évi november hó 20-án déli 12 óráig az alulírott üzletvezetőség I. osztályánál nyújtandók be.

Bánompénz fejében 100 azaz száz o. é. forint készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban legkésőbb f. évi november hó 30-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége gyűjtőpénztáránál Aradon leteendő. Takarékpénztári betétkönyvek letét gyanánt nem fogadtatnak el.

Ezen feltételektől eltérő vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok közt a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Arad, 1894. évi július hóban.

Az üzletvezetőség.

1658/1894. pm. 728. 3-3.

Hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy a legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok 1895. évre érvényesül birandó névjegyzékének összeállítására alapul szolgáló adóhivatali kimutatás a f. évi augusztus hó 4-től augusztus hó 11-ig bezárólag betekintés s esetleg felszólamlás végett a polgármesteri hivatalban kitétetett.

Arad, 1894. évi július hó 31.

Salacz Gyula

kir, tanácsos, polgármester.

VASUTI VONATOK MENETRENDJE

Érvényes 1894. évi május hó 1-étől.

Budapest—Arad.

	indul.	reggel	délut.	este
BUDAPEST		8,05	1,55	10,—
Szolnok	"	11,10	4,00	1,37
Csaba	"	2,23	5,55	4,37
Kétegyháza	"	2,54	6,18	5,08
Lőkősháza	"	3,12	—	5,26
Kurtics	"	3,28	6,37	5,43
Sofronya	"	3,40	—	5,55
ARAD érkezik		3,55	6,55	6,10
		délután	este	reggel

Arad—Budapest.

	indul	d. e.	reggel	este
ARAD		11,30	8,20	9,45
Sofronya	"	11,46	—	10,02
Kurtics	"	11,58	8,38	10,16
Lőkősháza	"	12,14	8,49	10,35
Kétegyháza	"	12,37	9,03	11,—
Csaba	"	1,28	9,25	11,45
Szolnok	"	4,25	11,46	3,00
BUDAPEST érkezik		7,35	1,20	6,30
		este	délután	reggel

Erdély felé.

	indul	d. u.	reggel	d. u.	este
ARAD		2,30	6,35	4,30	—
Glogovác	"	2,44	6,46	4,42	—
Györök	"	3,15	7,07	5,03	—
Paulis	"	3,32	7,18	5,14	—
Radna-Lippa	"	3,58	7,35	5,32	—
Konop	"	—	8,00	5,56	—
Berzova	"	—	8,14	6,12	—
Tótvár	"	—	8,38	6,41	—
Soborsin	"	—	8,56	7,00	—
Piski	"	—	11,04	10,11	—
Gyulafehérvár	"	—	12,51	11,18	—
Tövis érkezik		—	1,20	11,40	—
			délut n éjjel		

Erdély felől.

	indul	éjjel	este
Tövis		3,19	—
Gyulafehérvár	"	3,48	—
Piski	"	5,35	—
Soborsin	"	8,21	—
Tótvár	"	8,40	—
Berzova	"	9,09	—
Konop	"	9,25	—
Radna-Lippa	"	9,58	—
Paulis	"	10,11	—
Györök	"	10,25	—
Glogovác	"	10,48	—
ARAD érkezik		11,00	—
		délután	reggel este

Arad—Csaba—Nagyvárad.

	indul	reggel	este
ARAD		5,18	3,56
Sofronya	"	5,31	4,57
Kurtics	"	5,44	5,17
Lőkősháza	"	6,00	5,41
Kétegyháza	"	6,18	6,20
Kigyós	"	6,31	6,43
Csaba	"	7,04	7,00
NAGYVÁRAD érkezik		9,32	—
		délután	este

Nagyvárad—Csaba—Arad.

	indul	délután	reggel
NAGYVÁRAD		4,29	—
Csaba	"	7,10	7,09
Kigyós	"	7,24	7,24
Kétegyháza	"	7,40	7,47
Lőkősháza	"	7,59	8,14
Kurtics	"	8,17	8,38
Sofronya	"	8,30	8,53
ARAD érkezik		8,45	9,10
		este	délután

Arad—Temesvár.

	indul	reggel	d. e.	este
ARAD		6,25	11,35	5,58
Uj-Arad	"	6,48	11,59	6,09
Németságh	"	7,05	12,24	6,27
Vinga	"	7,32	12,52	6,46
Orczifalva	"	7,48	1,09	6,58
Merczifalva	"	8,03	1,25	7,09
Szt.-András	"	8,19	1,44	7,21
TEMESVÁR érkezik		8,42	2,10	7,39
		délután	délután	este

Temesvár—Arad.

	indul	reggel	d. u.	este
TEMESVÁR		8,00	1,12	8,15
Szt.-András	"	8,20	1,41	8,45
Merczifalva	"	8,34	1,59	9,05
Orczifalva	"	8,45	2,15	9,21
Vinga	"	9,02	2,40	9,46
Németságh	"	9,17	2,57	10,07
Uj-Arad	"	9,34	3,30	10,30
ARAD érkezik		9,44	3,44	10,57
		délután	délután	este

Uj-Szt.-Anna—Kétegyháza.

	indul	d. e.	este
UJ-SZT.-ANNA		8,00	6,40
Simánd	"	8,31	7,11
Kisjenő-Erdőhegy	"	9,20	7,55
Székudvar	"	9,36	8,11
Sikló	"	9,51	7,26
Otlaka	"	10,5	8,40
Eleh	"	10,23	8,57
KÉTEGYHÁZA érkezik		10,38	9,12
		délután	este

Kétegyháza—Uj-Szt.-Anna.

	indul	reggel	d. u.
KÉTEGYHÁZA		5,17	8,03
Eleh	"	5,30	8,23
Otlaka	"	5,40	8,36
Sikló	"	5,51	8,50
Székudvar	"	6,03	4,06
Kisjenő-Erdőhegy	"	6,24	4,39
Simánd	"	6,49	5,10
UJ-SZT.-ANNA érkezik		7,14	5,40
		délután	este

Mezőhegyes—Kétegyháza.

	indul	reggel	este
MEZŐHEGYES		7,05	8,30
Kamarásmaj.	"	7,17	8,42
Nesze	"	7,25	8,52
Kovácskőháza	"	7,42	9,10
Bánhegyes	"	8,04	9,33
M.-Bodzás	"	8,25	9,55
Bánkut	"	8,37	10,09
KÉTEGYHÁZA érkezik		8,55	10,30
		délután	éjjel

Kétegyháza—Mezőhegyes.

	indul	délután	reggel
KÉTEGYHÁZA		8,00	5,18
Bánkut	"	8,22	5,36
Megyes-Bodzás	"	8,40	5,49
Bánhegyes	"	4,02	6,06
Kovácskőháza	"	4,25	6,28
Nesze	"	4,39	6,35
Kamarás-major	"	4,48	6,43
MEZŐHEGYES érkezik		5,00	6,55
		délután	este

Arad—Szeged.

	indul	reggel	d. e.	d. u.
ARAD		5,00	9,00	4,20
Szt.-Tamás	"	5,24	9,22	4,49
Pécska	"	5,43	9,36	5,13
Battonya	"	6,12	10,01	5,47
Tompa	"	6,24	10,11	6,00
Mezőhegyes	"	7,01	10,40	6,54
Csanád-Palota	"	7,22	11,00	7,21
Nagylak	"	7,39	11,15	7,43
Apátfalva	"	8,01	11,35	8,09
Makó	"	8,26	11,56	8,51
Kis-Zombor	"	8,42	12,12	9,10
SZEGED érkezik		9,33	1,00	10,10
		délután	délután	este

Szeged—Arad.

	indul	d. u.	este	reggel
SZEGED		2,20	6,00	8,00
Kis-Zombor	"	3,12	6,46	4,08
Makó	"	3,35	7,05	4,30
Apátfalva	"	3,55	7,24	5,15
Nagylak	"	4,02	7,45	5,42
Csanád-Palota	"	4,17	8,00	6,02
Mezőhegyes	"	5,08	8,28	7,00
Tompa	"	5,32	8,50	7,27
Battonya	"	5,45	9,02	7,42
Pécska	"	6,10	9,26	8,10
Szt.-Tamás	"	6,23	9,39	8,24
ARAD érkezik		6,45	10,00	8,50
		este	éjjel	délután

Arad—Gurahonoz.

	indul	reggel	d. u.	d. u.
ARAD		6,40	5,28	12,30
Ötvényes	"	6,56	5,39	12,55
Zimánd-Ujfalu	"	7,02	5,45	1,08
Uj-Szt-Anna	"	7,19	6,02	1,36
Világos	"	7,46	6,29	2,39
Muska-Magyarad	"	7,53	6,36	2,52
Pankota	"	8,04	6,47	3,26
Apatelek	"	8,35	7,18	4,23
Borosjenő	"	8,44	7,27	4,43
Bokszeg-Beél	"	9,09	7,52	5,43
Borossebes-Buttyin	"	9,38	8,20	6,53
Almás-Alosill	"	10,05	8,47	7,38
GURAHONCZ érkezik		10,20	9,02	8,00
		délután	este	

Gurahonoz—Arad.

	indul	reggel	d. u.
GURAHONCZ		4,15	3,00
Almás-Alosill	"	4,32	3,17
Borossebes-Buttyin	"	5,02	3,47
Bokszeg-Beél	"	5,31	4,16
Borosjenő	"	5,56	4,41
Apatelek	"	6,06	4,51
Pankota	"	6,45	5,29
Muska-Magyarad	"	6,51	5,35
Világos	"	6,58	5,42
Uj-Szt-Anna	"	7,24	6,08
Zimánd-Ujfalu	"	7,44	6,30
Ötvényes	"	7,50	6,35
ARAD érkezik		8,08	6,52
		délután	este

Borosjenő—Csermő.

	indul	délután	este
Borosjenő		8,55	7,35
Csermő	"	9,55	8,35
		délután	este

Csermő—Borosjenő.

	indul	reggel	délután
Csermő		4,50	3,35
Borosjenő	"	5,50	4,35
		reggel	délután

Magy. kir. államvasutak.

91559/94. szhoz.

3-3.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a jövő 1895. évben, esetleg 3 éven át szükséges fém, acél és vasnemű anyagok szállítása biztosítását óhajtván, ez iránt nyilvános pályázatot hirdet. Az ajánlatok legkésőbb folyó évi augusztus hó 28-án déli 12 óráig betérjesztendők, a bánatpénz pedig folyó évi augusztus hó 27-én déli 12 óráig beküldendő.

A pályázatra vonatkozó részletezett feltételek, a mennyiségek, ugyancsak a különleges szállítási feltételek a magy. kir. államvasutak anyag- és leltár beszerzési szakosztályánál (Budapest, Andrássy-ut 75. sz.) megtekinthetők. Budapest, 1894. július hóban.

Az igazgatóság.

Magy. kir. államvasutak.

95305/94. szhoz.

725. 3-3.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1894. évi szeptember hó elsejétől december hó végéig szükséges 800 métermázsza csepű vagy 900 métermázsza jutefonal és az 1895. évben szükséges 1600 métermázsza csepű vagy 1800 métermázsza jutefonal szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet, melyre részletmennyiség szállítására is tehető ajánlat.

Az ikenként 50 kros okmánybéllyel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1894. évi augusztus hó 31-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag- és leltár beszerzési szakosztályánál benyújtandók vagy postán oda küldendők. Ugyanezen időpontig átadandók ugyanott a kötelező minőségű minták is.

Bánatpénz gyanánt az ajánlt csepű értékének 5%-a legkésőbb 1894. évi augusztus hó 30-ikának déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

A szállításra nézve mérvadók és kötelezők a 129381/91. sz. általános szállítási, a csepű szállítására vonatkozó 40322/92. sz., és a jutefonal szállítására vonatkozó 94683/92. sz. különleges feltételek.

A szállításra vonatkozó egyéb részletes módok az igazgatóság anyag és leltár beszerzési szakosztályában, valamint az üzletvezetőségknél és a hazai kereskedelmi és iparkamaráknál megtekinthetők.

Ezen részletes módok leírása az ajánlatot tenni szándékozóknak a fentnevezett anyag- és leltár beszerzési szakosztály által ingyen adatik ki, vagy kívánságra postán megküldetnek. Budapest, 1894. július hóban.

Az igazgatóság.

493/1894. pm.

3-3.

Hirdetmény.

Az első aradi gyártelep részvénytársaság Sága külvárosban fekvő szeszgyára viciének a Holtmaros — most már élővíz-csatornába való levezetésére szolgáló, a nevezett külvárosi Eke-utczán a városi téglaverő helyeken átvonuló, fából tervezett csatornából álló vízi művek létesítésére engedélyért folyamodván, ezen kérvényt a hozzá csatolt tervekkel, valamint ezen tervekre tett szakértői véleményekkel, úgy a kulturműnői hivatal észrevételeire a kérvényező által bemutatott nyilatkozattal együtt 1894. évi július hó 25-től augusztus hó 25-ig terjedő 30 napra hivatalos helyiségben közszemlére kiteszem.

Egyidejűleg a kérvény tárgyalására 1894. évi szeptember hó 17. napjának d. e. 10 óráját határidőül, tárgyalási helyül pedig Arad sz. kir. város székházának tanács termét kitűzöm.

Egyidejűleg mindazokat, a kik a kérdés alatti vizum által érdekelve, felhívom, hogy a mű létesítése ellen netáni ellenvetéseiket akár a közszemlére való kitétel alatt írásban, akár a tárgyalás alatt szóval annál inkább előadják, minthogy ellen esetben a határozat további meghallgatásuk nélkül fog meghozatni.

Aradon, 1894. évi július hó 19-én.

Salacz Gyula

kir. tanácsos, polgármester

708/894. gazd. sz.

3-3

Árverési hirdetmény

Arad sz. kir. város gazdasági széke a városi bérház épület II-ik emeletén lévő 3. számú 5 utca szobából s mellékhelyiségekből álló lakásnak f. évi november hó 1-jétől való bérbeadása iránt f. évi aug. hó 10-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár: 520 frt évi bér.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1894. évi július hó 30-án tartott üléséből.

Kiadta:

Lócs Rezső,
aljegyző.

9666/894.

693. 3-3.

Végzés.

A város területén egy gazdátlan kutya kóborolt, mely három embert harapott meg s a gyep téren, hova kiszállítottatott elhulván, rajta a veszettség kór állapotát meg, miért is az 1888. évi VII. t.-cz. 68. §-a s a 40,000/888. sz. magas rendelet 188. §-a alapján Aradváros területén a kutya kóborlását tartás vagy szájkossárral ellátva porázon vezetését 1894. évi július hó 18-tól augusztus hó 28-ig terjedő 40 napra elrendelem.

Erről a város közönségét tudomásvétel és alkalmazkodás végett azzal értesitem, hogy a kitett idő alatt szájkossár nélkül járó kutyák elfogatni és a gyep téren megsemmisíteni fognak, míg a tulajdonos a hivatkozott törvény 154. §-a alapján büntetett fog.

Arnd, 1894. július 18.

Sarlot Domokos
főkapitány.

5303-894. sz.

3-3

HIRDETMÉNY.

A nagymélt. m. kir. pénzügyminiszterium 55863/894. sz. intézkedése alapján közhírré teszük, hogy az o. é. egyforintos államjegyek a magánforgalomban csak 1895. évi december hó 31-ig fogadandók el, az állami pénztárak és hivatalok ezeket az államjegyeket pedig csak 1896. évi június hó 30-ig fogadják el. 1896. évi július hó 1-től 1899. évi december hó 31-éig ezeket az o. é. egyforintos államjegyeket már csak a váltó pénztári teendőkkel megbízott állami pénztárak, valamint a cs. és kir. közös központi pénztár Bécsben fogadják el-átváltás végett, s hogy 1899. évi december hó 31-ike után ezek az állami jegyek többé sem fizetéseken el nem fogadtatnak, sem át nem váltatnak.

Arad, 1894. július 27.

A városi tanács.

1600/1894. pm.

3-3.

Hirdetmény.

Néhai Pálffy Józsefné szül. Kishalmy Klementina emlékeztetése idősbb Kishalmy Ferencz ur által tett alapítvány 4000 frtnyi tőkéjének 200 frtot tevő egy évi kamatai, mint kiházasítási vagy üzlet berendezési segély összeg a f. é. augusztus hó 19-én egy, az aradi polgári jótékony ndegylet árvaházában nevelt kifogástalan erkölcsiségű szorgalmas árvának, vagy egy oly egyénnek, ki szintén a nevezett árvaházban neveltetett s mint nagykorú lép házasságra, vagy kezd üzletet — ki fog adatni.

Azok tehát, kik ezen segélyt elnyerni óhajtják s a megjelölt minősítéssel bírnak, felhivatnak, hogy kérvényüket hozzám f. é. augusztus hó 17-ig benyujtsák.

Arad, 1894. évi július hó 24-én.

Salacz Gyula

kir. tanácsos, polgármester.

Nyomatott az „Aradi Nyomdatársaság” könyvnyomdájában.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

79 | 894. pm.

51 9-02

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönsége részéről közhírré tétetik, hogy a városi árvapénztárból és a város által kezelt alapokból törlesztési kölcsönök vehetők.

Fizetendő évenként: 23 évi törlesztésre 8% a melyből tőke törlesztésre esik 2%, 26 fől évi törlesztésre 7 1/2%, melyből tőke törlesztésre 1 1/2% fordítatik. 32 évi törlesztésre 7%, amelyből a tőketörlesztésre 1% számoltatik el. A kölcsönvevők jogában áll kölcsönt a törlesztési időn belül is-félévi felszámolásra a félévi kamat különbözet megtérítése mellett visszafizetni.

Arad 1894. január 10.

Salacz Gyula,

királyi tanácsos polgármester.

15421 | 894.

3-3

Felhívás.

Az 1883-ik évi XLIV. t.-cz. 36. §. a) bekezdése értelmében közhírré tétetik, hogy az 1894. évre kivetett állami és községi adók, törvényhatósági utadók, hadmentességi díj, iparkamarai díj és szárazér szabályozási költségek előírása befejeztetett.

Felhívatik ennél fogva Arad sz. kir. város adóköteles közönsége, miszerint az 1894. évre kivetett közadók tartozásait f. é. aug. 8-ig annál inkább előírása, mert mulasztás esetén 5 frtig terjedhető pénzbírsággal lesz büntetendő.

Arad, 1894. júli 27.

A városi tanács.

689 | 894. gazd. sz.

704. 3-x

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a közlegelőbeli 3. számú eddig Vajkó József és társai által haszonbérlet 180²⁴/1110 holdnyi szántóföldnek 5 holdas parcellákban való bérbeadása iránt folyó évi augusztus hó 6-án d. e. 9 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár: holdanként évi 15 frt.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási-ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1894. évi július hó 23-án tartott üléséből.

Kiadta:

Lócs Rezső,
aljegyző.

15420/894.

3-3.

Felhívás.

Felhívjuk Arad sz. kir. város törvényhatósági területén mindazokat, kik az 1896-iki ezredéves országos kiállítás II-ik jelenkori főcsoportjában, ugymint: a mezőgazdasági csoportban, melyhez tartozik a mezőgazdaság, kertészet, szőlészet, borászat, állattenyésztés, méhészet, halászat, selyemtenyésztés, tejgazdaság, mezőgazdasági szakoktatás, továbbá az erdőszőlő csoportban, melyhez tartozik az erdőszőlő és vadászat — részt venni akarnak, ez iránt f. évi augusztus hó 25-ig nevek és lakásuk pontos megjelölésével írásban vagy szóval Arad sz. kir. város polgármesteri hivatalában jelentkezzenek.

A II-ik jelenkori főcsoport, t. i. a mezőgazdasági, az erdőszőlő és vadászati csoportok részletes programja jelen felhívás száma alatt Arad sz. kir. város levéltárában a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Arad, 1894. július hó 28-án.

A városi tanács.